

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
íródjaja, Nagypiaczón.

NEMZETI.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Brassó, márczius 16.

Több oldalon hallottuk bizonyos képtelenség kifejezését a miatt, hogy a most üléselő szász nemzeti egyetem tanácskozásainak főtárgyát az úgy nevezett szász föld újraszervezése képezi.

Hát két országgyűlés van? Hát két törvény lesz már ebben az országban? mondják némelyek és keserű megjegyzésekkel kísérik észrevételüket.

Hát a 160.000nyi szász, nemzeti gyűlés tarthat; a harmadfél millió román vagy a két millió tót pedig még nemzetnek sem nevezheti magát, mert magyar részről mindjárt azzal torkoltatik le, hogy Magyarországon politikai nemzet csak egy van és annak tagja minden honpolgár; de nyelv által határozott nemzetiségként semmi politikai jog nem gyakorolható?

Ez a megjegyzés hangzik más oldalról és ezt a megjegyzést egyszerűen elhallgatni nem szabad, mihelyt a honpolgárok egy részénél a méltatlankodás érzetét kelti föl.

Alkalmunk volt külföldi emberrel szólni és annak megjegyzéseit hallani. Az is úgy találta, hogy midőn Magyarország különleges székely, román vagy tót politikát nem ösmér el, hanem egységes törvényhozásban és egységes kormányban intézteti minden polgárának érdekeit, — az egyetlen helyes utat találta el; és saját megsemmisülését készítené elő, ha más uton járna. —

Épen azért bámult is rendkívül a mi idegenünk és sehogy sem tudta tájékozni

magát, midőn meghallotta, hogy Nagyszébenben szász „nemzet gyűlés“ van és az a szász föld újra szervezéséről tanácskozik; olyan tárgyról, a melyet a haza minden más részére nézve végérvényesen elintézt az egységes törvényhozás.

Nem is késett beszélgető társunk az elmés megjegyzéssel, hogy itt valóban a képtelenségek földjét tapossa. Ime Felső Fejérmegye, a mely áll 14 különböző darabból és fővárossa nem is fekszik területén; — „földrajzi“, — ez a szebeni szász „nemzeti gyűlés“ pedig „alkotmányos képtelenség“.

Hozzá is látott, hogy ezen utóbbinak okát kutassa, és mondott sok olyat, a mi bennem az alkotmányos embert és Magyarországot polgárát nem kis mértékben sértette.

Talán tény az — mondá — a mit némely legszélőbb baloldali honfi szokott állítani, hogy Magyarország alkotmánya árnyékalkotmány, gyerekjáték; és Magyarország kormánya s közigazgatása ma sem tehet egyebet, csupán azt, a mi bécsi német államférfiak részéről előlegesen megengedett? Vagy talán a porosz hatalomtól való féltünkben vesztettük előnézetünket annyira, hogy nevetséges kedveskedésből alkotmányunk rovására teszünk kedvezményeket az Erdélybe szorult maroknyi németeknek? Avagy végül talán magok a szász úrak annyira rettegett hősök és überwiegendes talentumu politikusok, hogy az ország egyetemes kormányával és törvényhozásával szemben is képesek érvényesíteni bármiféle különleges törekvést?...

Végül szóhoz juthatván, határozottan állítottam, hogy a szász nemzeti gyűlés a felhozottak dacára sem alkotmányos képtelenség, ellenkezőleg az alkotmányból kifolyó következetes tény; és így sem az ország alkotmánya, sem egysége, sem más nyelvű honpolgárok jogai nincsenek sértve ezen intézkedés által. Az pedig távolról sem áll, hogy midőn törvényhozásunk és kormányunk ezen gyűlés tartásába beleegyezett, — valamely külső hatásnak, vagy férfiatlan tekinteteknek engedett volna.

Ha uraságod közelebből ösmerné az angol vagy magyar alkotmányt, egy-két szóval meggyőzhetném állításom valódisága felől. Ugy azonban kénytelen vagyok kissé bővebb fejtegetésbe bocsáthatni; különben azt is röviden végzem.

(Folytatása következik.)

Magyar képviselőház.

F. hó 10-én befejeztetett a pénzügyminiszteri költségvetés részletes tárgyalása. A ház megszakította a közös nyugdíjakat, valamint a közmunkatanács költségeit és végül tárgyalta egész sorát az indítványoknak, melyek a budgettel összefüggésben lévén a pénzügyi bizottságnak adattak kijelentéstétel véget. Megemlítésre méltó ezek közül „Hódossy“ képv. indítványa az egyetemi tanárok fizetésének 2500 frtra való emelése iránt, mely Deák Ferencz támogatása dacára a pénzügyi bizottság értelmében olyképen módosított, hogy azon tanároknak, kiknek jövedelme a tandíjakkal együtt nem megy fel 2500 frtra, ez összegig terjedjen rendes fizetése.

F. hó 11-én végleg befejeztetett a „budget-tárgyalás“. A képviselőház irodája összefogja állítani a budgettörvényt, hogy átküldhessék a felsőházhoz. Azontal a képviselőház ismét az osztályokba fogja

TÁRCZA.

Történeti, földrajzi és statisztikai jegyzetek a Barcaságról.

(Folytatás.)

Áttérve a Barcaság népességi kimutatására, ez az 1869-iki december 31-kén eszközölt felvétel szerint 83.090 lelket mutat fel, mely számból valásra nézve esik a helvéthitűekre 2068, az ágostai evangélikusokra 39.136, a római katolikusokra 8539. a görög katolikusokra 133. az örmény katolikusokra 41, a görög keleti nemegyesültekre 32.510, az örménykeleti nemegyesültekre 20, az unitariusokra 156 és az izraelitákra 277. Nemzetiségre nézve pedig van 23.195 magyar, 26.847 német, 32.310 oláh, 416 görög és 277 zsidó. Itt megjegyzendő, hogy az összes népességből hiányzó számok az itt lakó néhány más országbelít idegen ajkúak között oszlanak meg.

Örvendetes jelenség gyanánt említhetjük fel azon körülményt, hogy az ismét felsorolt különböző nemzetiségek közül egyik sem mutat oly kedvező szaporodást fel, mint a magyar ajkúak, mert ezek a legutóbbi 20—25 év alatt körülbelül egy harmad részével járultak a jelenlegi tekintélyes létszámhoz. Ezen örvendetes jelenség leginkább magában Brassóban tapasztalható, hol a magyar iparosok csaknem szemlátomást szaporodnak és hovatovább mindig nagyobb működésért nyerne. Egy pár év óta a kereskedelmi téren is nagy haladás észlelhető, mit főleg a derék magyar ajkú örményeknek lehet érdemül felróni.

A mi a Barczavidékének jelenlegi területi nagyságát illeti, ez 25 négyszög mértföldet, 7406 holdat és 574 □ ölet teszen; ebből esik a termő birtokra 24 négyszög mértföld, 9223 □ hold és 912 □ öl. Az egész Barcza területének egy igen

tekintélyes részét a hegyes erdőségek foglalják el, melyek e vidék némely községeinek egyik legdúsabb jövedelem forrását képezik, dacára annak, hogy az erdőségek több helyen nagyon rosszul kezeltetnek. A természetlen birtok közé azon részek vétettek fel, melyek mi jövedelmet sem hajtanak, mint a milynek a szirtek, omladékok, ingoványok s több efélék. —

Ha a népességi létszámot a termő birtok nagyságával összehasonlítjuk, első tekintetre is szembeötlő azon feltűnő aránytalanság, mely a népesség nagysága és ennek terjedelme között létezik. A termő birtok kicsinyolta csak korlátolva képes kielégíteni a nagyszámú fogyasztók szükségeit.

Még a 13 szász község jó minőségű és gondosan művelt földjeinek terménye sem nyújt annyi jövedelmezőséget, hogy ebből ennek lakói minden életszükségeit fedezni tudnák, és éppen ezért más üzletágakkal is foglalkoznak, különösen méhtenyéssel és szarvasmarha tartással.

Ellenben a tiz „magyar“ falu határa már éppenséggel oly szűk terjedelmű és gyenge minőségű talajú, hogy ha ez életrevaló nép egyébb foglalkozást; jelesül jütenyésztést, fúvarozást, mészégetést, köfjést, faizást s több efélet nem üzne, bizonybajosan tudna éppen csak szántásból és vetésből megélni. Ha még egyszer akkora szorgalmat és életrevalóságot fejt is ki a csángó-magyar nép, mint a mekkorát eddig elé kifejtett, anyagi helyzetének még sem leend képes mind addig nagyobb lendület adni, míg jövedelem-forrásainak számát egyik vagy más irányban meg nem szaporitandja. De ezen cél elérésére az illetékes és befolyásos közegeknek is hathatós segédkezést kell nyújtani, mert a nép csupán önmagára hagyatva a legjobb akarata és szilárdsága mellett sem képes mindig a mutatkozó hiányokat és fogyatkozásokat saját erejéből alaposan orvosolni. Célirányos polgári iskolák felállítása és különböző iparágak meghonosítása a legnagyobb befolyással volnának csángó-magyarjaink anyagi helyzetének emelésére.

Ha van valahol nép, mely a kormány gyámolítását és pártfogását méltán megérdemli, úgy bizonyára ez a csángó nép, mely dacára százados elnyomatásának és szegényes állapotának még most is egyik legerkölsőbb s legbuzgóbb faja nemzetünknek. A férfiak úgy, mint a nők tisztán fenntartották eredeti magyar szokásaikat, érzelmüket és nyelvüket, és alig van példa rá, hogy Hétfaluban az együtt lakó csángók és oláhok között összeházasodás vagy elkorcsulás fordult volna elő.

A mit „Zajzoni“ egyik kordalában az igaz magyar nőkről mond, az a csángó nőkre is méltán ráillik, mit emlékezet okáért, itt egész terjedelmében közlünk:

Édes lányom kéri kezéd
Szőke legény, német;
Mint a sas vad bérzetetöket,
Mint galamb buzás mezőket,
Ugy szeret ő téged.

Nem adom én, édes anyám,
A kezem németnek;
A németek hideg vérrrel,
Gyöuge szivvel, fontos ésszel
Vontatva szeretnek.

Édes lányom, kéri kezéd,
Barna legény, olasz;
Szeret téged naphevével,
Szeret téged lángszivével,
Szerelmétől olvadsz.

Nem adom én, édes anyám,
A kezem olasznak;
Olasz szivek minden széltől,
Ingadoznak és a hévtől,
Oly hamar elasznak.

Édes lányam, kéri kezéd,
Barnapiros magyar,
Lelke büszke, szive nemes,

Az országos védtörvény érdekében.

„Több érdekelt“ aláírással megbízható kézből egy tudósítást kaptunk, mely a megbotránykozás hangján adja elő, hogy Brassóból és vidékéről az egész honvédségi intézmény létezése óta aránylagosan mily kevés honvéd jutott a zászló alá.

A czik tényleges adatait alább szó szerint közöljük, egyszersmind főlemlítjük beküldőnek azon indítványát, hogy az országos kormány által küldesék ki kormánybiztos és alakíttassék annak elnöklése alatt egészen indifferens bizottság az alkotmányos korszak béallta óta véghez ment sorozási eljárások megvizsgálására.

Ha a felsorolt tények igazak, abban az esetben mi is azt tartjuk, hogy mind az állam-, mind az illető végrehajtó közegek érdekében esakis kívánatos, hogy szigorú nyomozás útján derítsék ki: van e visszaélés, s ha van, hol található annak forrása.

Az érintett közlemény tényleges része itt következik.

Az 1869-ik évi sorozásnál, mikoron öt korosztály volt hivatva, a hétfalusi románság és maga a 30.000 lakossal bíró Brassó városa sem akkor sem azután ezen hivatottakból egyetlen egy honvédet sem adott honvéd intézetünkhöz.

Az 1870-ik évi sorozásnál első újból semmit — s Brassó városa tekintetét nem érdemlő 32 honvédből álló mennyiséget.

Az 1871-ik évi az az: a jelenlegi sorozásnál Brassó városa 910 katoná kötelezettből „két“ oly honvédet, kik közül az egyik hibásszeme miatt csak is helyőrségi szolgálatra lesz alkalmas: — a hétfalusi magyarság 304 katoná kötelezettből 21 és a hétfalusi románság 482 kötelezettből semmit sem.

Ennyi az elősorolt tény, a mi ha áll, csakugyan utánnézést igényel.

Külföldi lapszemle.

A belgrádi „Vidovdan“ 34-ik sz. a bosnyiai kérdést tárgyalja, melyet Szerbia nem hagyhat megoldatlanul. Az összes nép Bosniában nyelv és vallás különbség nélkül, történelme és vérének fogva tiszta és megtestestült szerb: Szerbiának tehát nem lehet más feladata, mint őket a jog és szabadság a fejlődés és haladás védszárnyai alá visszavenni. Szerbia, Bosnia, Hercegovina s az ó Szerbiában a jogegyenlőséget s a testvériséget óhatja helyre állítani.

A milánói „La Perseveranza“ az európai hatalmak jelenlegi kelyzetét, Porosz és Oroszországon kívül szomorunak találja. „Angolországban“ a kormánypálcát óvatos, fukar emberek gyapotba göngyölitik. „Spangolország“ ki van merülve folytonos anarchia által. „Austria“ pedig Dante betegségéhez hasonló lévén, a fájdalom ágyán hengereg, keresve oly helyzetet, melyben megnyugodhatnék. Ezen kívül a legutolsó események oly tövist szurtak oldalába s oly sebet ejtettek rajta, mely halálos gyuladást okozhat. A magyarokkai küzdelmekhez, a szlavokkal ki nem egyenlített viszályaihoz egy új bomlasztó elem csatlakozott: magok az osztrák németek kik a nagy Germániához gravitálnak.

A lembergi „gazeta Narodowa“ 84-ik sz. a keleti politikát fontolgatva és a legközelebbi jövőről szólván, azt tartja, hogy az orosz befolyás túlsulja — kivált keleten uralkodni fog. Ezen esemény nem csak Franciaország bukásának, vagy Gorcsakoff ügyességének, hanem Ausztria hanyag politikájának tulajdonítható.

A Krakói „Kraj“ 51. sz. folytatva a „politika és szabadság“ című cikkét, úgy vélekedik, hogy a 19-ik században a nemzetiségi eszme az uralkodó. „A vallási, állami és a dynastikus háboruk a történelmi színpadról eltűntek és most a nemzetiségi háboruk kezdődnek.“

Az Orosz „Birzszenja Viedomoszti“ a francziák érdekében a pesti országgyűléshez benyújtott kérvényre — 45-ik számában a következő megjegyzést teszi:

Hogy a közjog megsértésén és egy nagy nemzet lealáztatásán alapuló béke soha sem lehet tartós, az áll. De valljon nem a magyarok e azok, a kik örömmel fogadnák, ha Oroszország irányában a jog minden orában megsértetnék, sőt ha ez a nagy hatalmak sorából végképen kitorúltatnék. Valamint az előtt a magyaroknak Germániához való rokonszenve csak politikai rövidlátásukat bizonyította: ugy most a francziák érdekében végbement érzelmváltozás nem szolgálhat politikai igazságuk zálogául.

A prágai „Pokrok“ 62-ik sz. a porosz és orosz császár közt legújabbban váltott távirati ömlenésekre vonatkozólag oda nyilatkozik, hogy Vilmos császár távirata a legvilágosabb bizonyíték arra, mikép „Oroszország anélkül, hogy kardot ráatott volna Europa sorsára döntő befolyással bír.

átvinni működése sulyát, hogy a „községi és urbéri törvényjavaslatok“ tárgyalás alá elkészíttessenek.

A „mentelmi bizottság“ jelentése következtében „Paulini Tóth Vilmos“ két szótöbbséggel „Guthy Benő“ pedig egyhangulag kiadott a megárvád-lóknak.

Elfogadtatott „Várady Gábor“ azon indítványa, melyben a miniszteriumot utasítani kívánta, hogy a „műgyetemet“ 1872. október havára mindenesetre hozza át Pestre. A műgyetemi tanárok fizetésének fölemelése a miniszter kívánságához képest ugyanazért nem bolygattatott, mert az intézet a szervezés küszöbén áll.

Elintéztetett végül az „Eszterházy féle képtár“ megvételének ügye.

A megyék területi újrendezéséről.

(Egy röpiratból.)

Röpiratot kaptunk közelebről, melynek czime: „Az új megyerendezés s még valami.“ Megjelent Pesten az Athenaeum nyomdájában; ára 40 kr. —

Ezen röpirat a megyerendezési törvényt veszi bírálat alá, s míg annak egyes intézkedéseit talpraesetten bonczolja, sok olyat is állít, a mit vagy túlságos aggodalomból származtatunk, vagy saját néze teinkkel homlokegyenest ellenkezőnek tartunk. Hogy mást ne említsünk, azon állítása, hogy a megyei bizottság választását nagyobb censushoz kellett volna kötni, mint az országos képviselőválasztást, — szerintünk legalább is különözködés. Helyes észrevételeire is az a megjegyzésünk, hogy azok most minden gyakorlati czélt nélkülöznek, mert akármennyi kifogásunk legyen a törvényhatóságrendezési törvény egyes intézkedései ellen, — általában óhajtanunk kell, hogy az hajtassék végre haladéktalanul. A javításokat az élet kritikája után kell megkezdenünk.

Van azonban ezen röpiratban egy, szerintünk ugyan gyakorlati és természeténél fogva sürgős indítvány, a megyék területi újrendezését illető, — a melyet egészben oszunk és ezennel közöljük is.

„Megyéink száma 78, kiterjedésök 3 és 192 □ mértföld közt változik. Kiterjedésüknek középszáma 60.05 □ mértföld. Száz □ mértföldön felül van 12; 50—100-ig 30; 25 és 50 mf. közt 16; 10—25-ig 14; 3—10-ig 6; és 34 van 60 mfdön, mely a közégyszámot teszi, felül.

A megyék felosztásánál, körülhatárolásánál a közigazgatás előnyeire, a helyek és vizek okozta akadályokra, czélszerű központokra, megyei székhelyekre, s más ugy földrajzi valamint politikai tekintetekre sem kezdetben, sem az alkalomszerű későbbi felosztásoknál figyelem nem volt. Megyéink közül több, első alakíttatása óta, igen kevés változtatáson ment keresztül. Erdélyben egy időszertint fontos körülmény is nagy befolyással volt régen a megyék területeinek megállítására. A régi zavaros időben ugyanis a határok őrzése nagy erőfeszítéssel járván, hogy a teher annál többek közt oszolja meg, kívánatosnak látszott a megyék határait az ország, széléig nyújtani ki, s e körülménynek tulajdoníthatni hogy vannak megyék, melyek az ország egyik szélétől a másikig nyulnak.

A megyék népessége közt a különbség még nagyobb, mint területüknel láttuk. A legkisebb népességű Új-Egyház széknék lélekszáma 12.324; míg Pestmegyének 779.646 lakosa van. 200 ezer népességen felül van 26 megye, 100 ezer és 200 ezer közt 21; 50 ezeren felül 100 ezerig 19; 50 ezeren alól 12. Megyéink népességének középszáma 169.465.

Ezen ugy terjedelem-, mint népességökre nézve annyira különböző megyék szervezete egészen hasonló. Mindenikben, habár részben kevesebb számmal, megváltak és meglesznek a hasonló tisztviselők. Mindeniknek megvannak és meglesznek főispánjai, alispánjai, kiterjedésökhöz képest több kevesebb szolgabirái s alsóbb hízatalnokai, hivatali szolgálai stb. Ez

Szeme áldó, ajka édes,
Soha se lesz fanyar.

Adom, adom, édes anyám,
Kezem a magyarnak;
Én csak a magyart szeretem,
Mert magyar az én nemzetem,
Maradjon is annak.

A Barcza földéről még sok egyéb érdekes dolgokat említhetnék fel, de nem lévén czéлом mindenben részletke bocsátkozni, e helyen csupán oly jelenségekről teendek még említést, melyek részint néhány történelmi emlékeinkre, részint pedig némely hajdani és jelenkori ipari, kereskedelmi és társadalmi viszonyainkra vonatkoznak. Azért legelőbb is Brassóra térendek át, mint a Barczaság főhelyére. (Folytatása következik.)

általános rendszabály alól eddigelé csak némely ke-re-ületek, s a szász-szökek tesznek kivételt; az utó-biakra ugyan az újabb szervezés nem terjedt ki, szervezetük azonban, lehetőleg hasonló alapokon, rövid időn várható.

Hogy megyéink fentebbi helyzete nagyon visz-szás, s a közigazgatás czélszerűségét gátolja, költsé-geit szükségtelenül emeli, nemcsak ez világos, de bátran lehet állítani, hogy míg köztérvényhatóságai-inknál ugy a terület, mint a népesség tekintetében létező e nagy különbféleség, s a józan ész szabá-lyait merőben nélkülöző felosztás fenáll: addig szer-veztessenek megyéink különben bármiként, e hazá-ban pontos, gyors és olcsó közigazgatásról szó nem lehet. Mi tehát valamint czélszerű közigazgatás meg-alkotásában látjuk törvényhatóságaink jövő egyik leglényegesebb feladatát, másfelől meg vagyunk győ-ződve, hogy e czélszerű közigazgatásra, törvényha-tóságaink területének szabályozása mulhatlanul szük-séges. —

Azon ellenvetéseket, melyek szerint többen az említett reform czélszerű voltát elismerik, de azt ki-vihetlennek tartják, ismerjük, s mi épen az ellenve-téseket tartjuk részint kisszerűeknek, részint ela-vultaknak.

Többeu tartanak attól, hogy a megyék czél-szerűbb felosztása, a nemzetiségek szerinti kikerekít-és eszméjét hozná szőnyegre. Mi a nemzetiség sze-rinti kikerekítést nemcsak az államegységgeggel össze-férhetlennek, de sok tekintetben kivihetlennek tartjuk. Továbbá azt sem foghatjuk meg, hogy a törvényha-tóságoknak a nemzetiségi érdekeket érintetlenül ha-gyó, s csak a közigazgatás előnyére törekvő felosz-tása, a különböző nemzetiségeknek mi jogos békét-lenségre adhatna okot, mert ha alaptalan békétlen-ségökben akarunk legindokoltabb cselekvényeink elhagyására okot találni, akkor vajmi keveset te-hetünk.

Mi például nem foghatjuk meg, mi helyes ellenvetése lehetne bármelyik nemzetiségnek az ellen, hogy Hunyad, Zaránd és Arad két, vagyha a kö-rülmények ugy kívánják, megint 3, az eddigieknel jobban kikerekített megyévé alakíttassanak.

A czélszerűbb felosztás akadályai közt, előttünk eléggé megfoghatlanul, maga a ministeri indokolás azon kegyeletet is felhossa, „melylyel a törvényha-tóságok az ősi területhez ragaszkodnak, s melylyel a rögtönzött felosztás összekötte van, de ez nem akadályozza a törvényhozást, hogy a jó közigazgatás érdekében létre ne hozzon egyes területi változtatást.“ A törvényhatóságok e kegyeletében bizonyára nem más, mint az egyes hazafiak kegyeleke nyilvánul. — Nem vonjuk kétségbe, vannak többen, mi is talál-koztunk oly hazafiakkal, kik a megyék területi sza-bályozását önézetükbe, ütöközönek mondták; öné-zetükbenemelylyel ama megyékhez, hová magokat kö-zelebből számítják, viseltetnek.

Bevalljuk, a mi önézetünk ily silányságokra soha sem terjedt, mi hazánk minden egyes megyéjének, mely az alkotmányos szabadságnak és politikai ildomnak jelét adta, örvendettünk, örömmünköt növelte, ha a kö-zjő előmozdításánál mi is közremunkálhattunk; önézetünk, kegyeletünk főtárgyát azonban, egyedül egyetemes magyar hazánkban találtuk fel, melynek más kisszerű érdekeket mindig alá tudunk rendelni.

Elismerjük, hogy lehetnek és vannak kisebb körre szorított testületi, felekezeti önézetek, de ezek mindig csak akkor méltók figyelemre, akkor veendők tekintetbe, ha valamely mélyebb érzelem-nek, valamely magasabb eszmének, meggyőződésnek kifolyásai.

Közvetlenül kisebb körre szorított testületi szellem köti a katonát is zászlójához; de a vitéz bátorság és a haza iránti hűség nyerne abban kife-jezést.

Testületi szellem nyilvánult az egykori franciaia testőrség egy csapatjának ismeretes szavaiban is, „a franciaia testőrség meghal, de nem adja meg magát“, azonban vajmi más jelentősége volt e szavaknak, mint van annak midőn például Biharmegyének vala-mely pohos táblabírája abba helyezi ambícióját, hogy ő, valamint elődjei számtalan embernnyomon át, Ma-gyarhon legnagyobb megyéjében születtek s nyújtó-zkodhattak, vagy ha Tordamegyének tagjai aziránt lelkesülnének, hogy megyéjük valamint több száza-dig, ugy ezután is épen Lupsánál kezdődjék és To-pliczánál végződjék. Ily kisszerű ambíciók mindig kisszerű jellemek tulajdonai. Már pedig csekély jel-lemek és kisszerű ambíciók nem szűlnék semmi na-gyot, nem különösen akkor, ha a hazai érdekek tel-jesen alá nem rendeltetnek.“

Igen nyomós érvíl hozza föl még szerző a megyék területi újrendezésének mulasztatlansága iránt a „házi pénztárt.“ Ha saját szükségleteiket házi adózás útján fogják fedezni a megyék, a mo-stani felosztás mellett aránytalan lesz a teher, kis megyék tagjai igen sokat, nagyoké igen keveset fizetvén. —

Ez okból is szükséges az arányosítás.

Külföld.

Wettingen, 1871. márcz. 8-dike.

(Folytatása.)

Kisedővokat rendszeren társulatok, vagy magánzemélyek állítanak; természetesen a törvény által előszabott szabályzat szerint. Szükség esetén az államtól nyerne meg határozott pótléket.

A magánnevelés itt is előfordul; azonban kevés esetben. Ennek módozata nincs a szülők és nevelő önkényére bízva, a nyilvános oktatás törvényes és szabályszerű követelményeinek kell, hogy megfeleljen. Azon növendékek kik magán az az házi nevelésben részesülnek, nyilvános vizsgát kell, hogy tegyenek a községi iskolával egyidőben.

Há a szülők ilyenemű oktatást kívánnak gyerekeiknek, azt az igazgatótanács előleges engedélyével tehetik.

Ha a kerületi sch. inspektor nem találja kielégítőnek a nevelő működését, jelentést tesz a felül az igazgatótanácsnak, mely kötelezheti a szülőket a nevelő elmozdítására, vagy a gyerekek nyilvános iskolába küldésére.

Bocsánat, hatán kellőnél tovább időztem e tárgynál; azért tevém ezt, hogy annál világosabb legyen az: miszerint az államnak joga van nemcsak az egyházak hanem a családok szentélyébe is behatni a nevelésért. Ez mutatja tisztán ama jogot, midőn oly nép gyakorolja azt: mely mindenben a szabadságnak örvend.

Tandij. Azon növendékek, kiknek szülői a községben nem adókötelesek, vagy vagyonokért egy más községnek adóznak: félévi tandijul fizetnek 5 frank; szegények legfeljebb 1 frankot.

Az iskolalátogatás ellenőrzése. Minden tanév kezdetén a község tanács és papihivatal együttesen elkészíti a kimutatást az iskolaköteles növendékekről és átadja azt a községi iskolaszéknek. Az iskolaszék ezen lājstrom szerint egy legfeljebb 2 nap alatt berendezvén az iskolát, viszont készít kimutatást, melyet 2 példányban a tanítóknak — egyben a kerületi inspektornak ad át.

Az absentiákért kiméletlenül büntetnek; multkori levelemben volt szerencsém kimutatni az összeget, mely azokért gyűl be. Rendszeren egy fél napért 20—60 centimesig büntetnek; gyakori elmaradásoknál ez mindig többszörözöttetik. Vagyontalanok fogházi büntetést nyerne.

Minden kerületnek van egy schulinspektora, a kik viszik a felügyeletet mindennemű iskoláügyfelett. Eljárásokról a kerületi iskolatanács minden ülésén jelentést tesznek.

Ezen inspektorokon kívül minden kerület bir egy főtanítónót, a dolgozó iskolák különös felügyelete és igazgatása végett. A főtanítónók kötelessége: a kerületébe tartozó dolgozó-leányiskolákat félevenként legalább egyszer meglátogatni; az igazgatás fölött örködni, a kerületi iskolatanácsnak a felül jelentést tenni; a tanítónók értekezleteit vezetni, azoknak szükséges utasításokat sőt oktatást is adni. Mindenik egy-egy kis tanfelügyelő. A mi szépnemünk köszönettel tartozhatik a törvényhozásnak, hogy közülök ilyenekről nem gondoskodott.

Az összes nevelésügyet vezető inspektorok felett áll egy „kantoninspektor“, ki a kerületiek eljárása fölött örködik és azok eljárása felül közvetlen jelentést tesz az igazgatótanácsnál.

A kantoninspektort választja az igazgatótanács-saját kebeléből, 4 évre, 3500—4000 frank fizetés mellett.

Iskolai vagyon. Minden község mely iskolával bir, rendelkezik egyszersmind egy sajátos — a községi, egyházi és szegényekétől elkülönített — iskolai vagyonnal. Forrásai melyek által időről — időre növekszik, a következők: a) házassági pénz, rendszeren 25 frank, b) ha nő vagy férfi házasság alkalmával idegen községbe megy át, fizet az iskola javára 105 frankot, c) polgári jog megnyeréséért — valamely idegentől, 500—700 frankig; d) az örökség és adomány adójából törvényes illeték; e) oly községi alap jövedelméből mely a szükségeseken felül nötte magát, bizonyos illeték; f) törvényes tandij; és végül g) sajátos „iskolai adó“ azon cím alatt (schulsteuer).

A hol az évi szükségletet az iskolai jövedelemből nem fedezhetik, következő pótléket nyer a község; a) rendkívüli pótlék a községi pénztárból; b) főlebb emelt iskolai adópótlék; c) a tanítófizetésre államségély, de soha se építkezésre, miután azt a nép előállítja.

(Vége következik.)

Azon farsangi kereszties hadjárat, melyről angol és belga lapok pár hét előtt annyit irtak, egyelőre elmarad, mert Pius pápa Civitavecchia felé fogja útját venni, s onnan saját ha-

jóján Corsicába fog utazni, hol Thiers állítólag asylumot kínált a szembeledő aggastyának.

Garibaldi megválasztása a francia nemzeti gyűlésbe az igazoló bizottság által „megsemmisítettett.“

E méltatlanság epés kifakadásokra birta Hugo Victort, ki az igazságnak megfélelőleg ki is nyilatkoztatta, hogy Garibaldi volt az egyedüli francia csapatvezér, ki nem győzetett le. E szavak nagy vihart eredményeztek s a szó megvonatott Hugó Victoról, ki boszuságában lemondott a képviselőségről.

A párisi zavargásokra vonatkozólag kiténik annyi, hogy a lázongók élén egy ismertebb nevű radikális férfi sem áll, s hogy a lapok kivétel nélkül rosralják e mozgalmat. Szerintök Franciaországban csak oly köztársaság lehetséges, mely ment a radikális befolyástól.

Mint egy távirat jelenti, Napoleon császár egy erélyes tiltakozást intézett Thiers-hez a miatt, hogy a nemzetgyűlés ünnepélyesen letette őt és dynastiáját a francia trónról. E tiltakozás Wilhelmschlön kelt. f. 6-án.

Napoleon letevését egyébiránt a francia kormány azonnal tudatta minden községgel, következő sürgöny által:

„A belügyminiszter a megyék főhelyeinek polgármestereihez. Bordeaux, 1871. márcz. 2. éjjeli három óraker. Kérem önt a következő sürgöny közlésére:

A nemzetgyűlés márcz. 1. ülésében egy képviselő megkísértvén a császári kormányt védeni, nagy izgatottságot idézett elő. Számos képviselő erre következő napirendet indítványozott:

A francia nemzetgyűlés befejezettnek tartja ez ügyet s a jelenlegi szomorú körülmények között nem várt tiltakozásokkal szemben megerősíti III. Napoleon és dynastiája bukását, mely az általános szavazat által már kifejezést nyert s egyuttal felelőssé teszi őt Franciaország nyomoráért, az invasióért s az ország földaraboltatásáért. Csak hat képviselő szavazott a napirend ellen. Jules Simon.

Amerikai lapok most egy kimutatást tesznek közzé ama fegyvermennyiségről, mely az egyesült államok területéről a háboru tartama alatt Franciaországba szállított. Eszerint mult évi szeptembertől fogva egész az idei január 4-ig mintegy 622.000 fegyver, 33.000 karabély, 50.000 pisztoly és 34 millió föltény szállított Amerikából a francia kikötőkbe. Mindezen fegyverek majdnem tíz millió dollárba kerültek.

Legujabb.

Pétervárad, márcz. 12. A karlovitzi patriarchatus székhelyén a szerb egyházközségi képviselőség Stojkovicshoz intézendő feliratot 38 szavazattal 4 ellenében elvetette s az 1870. évi bizalmatlansági határozatot megtartotta.

Berlin, márcz. 12. Vilmos császár 16-án érkezik ide; a hadsereg diadalmas bevonulása azonban, melyre nagyban folynak az előkészületek, május elsejé e halasztatott. A koronázás ideje még bizonytalan.

Marseille, márcz. 12. A tengerészeti megtakarításokra vonatkozó rendszabályok Toulonban már életbe léptek; a középtengeri hajóraj leszereltetik s csak három pánczélos és két pósthajó marad de la Gravière tengernagy alatt. Az ágyunaszádok szintén leszereltetnek.

Páris, márcz. 15. Garibaldi a következő sorokat intézte az itteni lapokhoz: „Mondják meg önök a párisiaknak, hogy velök fogok lenni a napon, midőn le ohajtatják mosni szép országuk földjéről a zsarnokság és papság szennyét, és hogy szerencsétlenségökben még inkább szeretem őket.“

Versailles, márcz. 12. A porosz koronaherczeg eltávozta előtt komoly meghasonlásba jött Bismarkkal, kinek ellenében hasztalan igyekezett a szerinte Németországra nézve veszélyes békefeltételeket enyhíteni.

Páris, márcz. 12. A kormány Algirba 100.000 főre menő állandó tábort szándékozik felállítani, mely évről évre kiegészítetnék; oly roppant katonai iskola lenne

ez, hol a hadviselés összes ágai előadatanának. —

Karlsruhe, márcz. 12. A badeni nagyherceg tegnap este érkezett meg; roppant néptömeg várt reá az indóházánál, mely leirhatlan lelkesedéssel kísérté palotájába, hol a nagyherceg az erkélyről rövid szavakban köszönte meg népe rokonszenvezését.

Prága, márcz. 12. Az egyetemi hallgatóság kihágásai ma ismétlődtek. Linker tanárt és Höffer dekánt a tanulók és utczagyerekek kifuttyolték s lakásáig követték. —

Páris, márcz. 12. Rochefort halálán van. — A nemzeti gyűlés feloszlása rövid időn várható s ezután plebiscitum lesz, köztársaság e vagy monarchia, s ez esetben melyik dynastia?

Bécs, márcz. 12. Beust elbocsáttatását rövid időn, általánosan várják.

München, márcz. 12. A város az egyházi békeünnepély alkalmából lobogókkal van földiszítve. A király a templomba menetelkor lelkesedéssel üdvözöltetett.

Drezda, márcz. 12. A szász koronaherczeg ide érkezvén, lelkesedéssel fogadtatott. A városi képviselőség borostyán koszorut nyujtott át.

Berlin, márcz. 11. A császár Amiens, Rouen és Nancy-n át tér vissza; ez utóbbi helyen 14-én nyugnap; 11 és 12-én hadiszemle. A császár Berlinbe 18, sőt talán már 17-én érkezik vissza.

Bécs, márcz. 12. A „N. fr. Pr.“-nek távirják Klagenfurtból: A kerületi főnök az orsz. kormányzóság részéről utasítva lett, hogy a német békeünnepély tartását betiltsa.

A francia sebesültek javára adakoztak

szerkesztőségünknel:

Csató János	1 frt. — kr.
Jakab István Bácsfalu	1 „ — „
Bortsa Anna	1 „ — „
Istók György	— „ 30 „
Mezei Kata	— „ 30 „
Istók Kata	— „ 20 „
Istók Anna	— „ 20 „
Köpe János	— „ 30 „
Köpe Ferencz	— „ 20 „
Köpe Mihály	— „ 20 „
Magyar Péter	— „ 20 „
Veres Kata	— „ 20 „
Bortsa István	— „ 20 „
Bálint György	— „ 20 „
Bálint Mihály	— „ 10 „
Bálint Ferencz	— „ 20 „
Bálint György ifj.	— „ 15 „
Berecki Ferencz	— „ 15 „
Bortsa Mihály	— „ 10 „
Fejér Mihály	— „ 10 „
Szén Mihály	— „ 15 „
Csiki Kata	— „ 50 „
Vajda János	— „ 40 „
Kis Kata	— „ 10 „
Veres András	— „ 40 „
Marczi Márton	— „ 15 „
Gocsmán Mihály	— „ 10 „
Sipos Anna	— „ 10 „
Bortsa András	— „ 5 „
Vadadi Rafael	1 „ — „
A brassói csizmadia segéd társulat	10 „ — „
Összesen	19 frt. 25 kr.

és egy tallér.

Eddigi adakozások a 18. szám szerint 261 ft. 4 kr.

Összesen 280 ft. 29 kr.

42 ezüst huszas 1 tallér és egy 50 ftról szóló urbéri papiros.

A „Nemere“ eredeti táviratai.

Feladatott Pesten 16-án este 6 óra.
Érkezett 16-án 9 óra.

Ö felségök király királyné tegnap itt megérkeztek. Zágrábból fényes küldöttség fog tisztelegni itt létök alatt. Páris csendesebb.

V e g y e s.

(Évnegyedeselőfizetőinket) tisztelettel fölkérjük előfizetéseik pontos megnyitására, nehogy újból abba a bajba esünk, melyben most vagyunk: hogy ne tudjuk kielégíteni a később jelentkezteteket.

Szerk.

(Tirgovisten) Romániában a „Trompeta Carpatilor“ szerkesztőségéhez intézett egyik távsír-göny szerint a város képviselője február hó 17-ről kelt 33. számú határozata szerint valamennyi falusi tanuló, kik ottan tanultak, az iskolából kicsapta.

(Új hátultöltő fegyver.) Brubayer József vasmegyei földbirtokos újszerkezettű hátultöltő fegyvert mutatott be a honvédelmi miniszteriumnál. Vegyes bizottság f. hó 20-án a Rákoson kísérletet fog tenni ezen fegyverrel.

(Egy fogoly, mint vádló.) Egy mulatagos történetet hallottunk a napokban elbeszélni, mely ritkaságánál fogva megérdemli, hogy feljegyezzük. A kövárvidéki törvényszék bizonyos Adi József nevű embert elfogott valami criminalis ügyben. A vizsgálati fogság már két évig tartott, s Adi József még mindig bizonytalan sors előtt állott. Egy nap aztán kapta magát s szépen megszökött börtönéből, s azt izente a tisztségnak, hogy felment Pestre az igazságügyminiszterhez panaszt tenni. Persze nem hittek neki, hanem kerestették a megszökött foglyot minden irányban. Adi József azonban csakugyan felment Pestre, addig járt kelt, míg végre csakugyan az igazságügyminiszter megtudta panaszát, a minnek azután annyi sikere csakugyan lett, hogy megparancsoltatott a pör gyors lejárata.

Közgazdasági rovat.

(A magyar keleti vasút) ügyében igen erélyesen nyilatkoznak a lapok. Közlebről a „Kelet“ újból fölszóllal, miután az igazgatóság azon állítása, hogy az építés csak a zord téli idő miatt nem folytattatik, nemcsak hogy nem alapos, hanem még a vállalkozók vagyonának lezárólása is elrendeltetett. Kit terhel itt most a felelősség? hogy lehet az, hogy annyiféle ellenörködés dacára bukás szélére jutott ezen vállalat? A „Kelet“ szerint a kormány még novemberben elrendelte föltételelesen a bírói foglalat, ha a Waring-czég beállítja a munkát; e rendelet most végrehajtatik, tehát ott állunk most, a hol három hó előtt, csak hogy a Waringczég másfél millióval gazdagodott azóta. Hajmeresztő hírek járnak, hogy gazdálkodtak a 75 millió fitnyi részvénytőkével, melyből most már nincs annyi, hogy a pályát befejezni lehetne s az ország, a részvényesek, alvállalkozók hűledeve ébrednek a szomorú valóságra. — Mindezek után valóban idején volna már, hogy a közlekedési miniszterium némi fölvilágosítást nyújtson a nagy közönségnek, vajjon tesz-e a kormány valamit, s ha igen, mit? Ha pedig a kormány nem nyilatkoznék, országgyűlési képviselőink, kivált az erdélyiek valamelyike hozza szóba e kérdést a képviselőházban és szorítsa határozott feleletre a minisztert, mert a részvényesek, kik 75 milliónyi tőkéjükkel ily botrányos gazdálkodást látnak üzetni, nem tűrhetik tovább e bizonytalanságot, valamint maga az ország sem, melynek kereskedelmi érdekei és közhittele is súlyosan szenvednek a zavarok alatt.

(Székely vasút). B. Wallmann Lajos engedélyt kért és nyert, Sepsí-Sz.-Györgytől az ojtózi határszélig vezetendő vasut előmunkálataira.

(A marosvölgy-gyergyói vasút) érdekében Gy.-Szárhegyről hosszabb közleményt közöl a „Reform“ mely panaszosan emlegeti, mennyire elhanyagoltatik ama vidék a kormány által, pedig a végvidék az ország egyik legfontosabb helye. Távir-dához csak úgy jutott hozzá, hogy a községek maguk adták a legnagyobb áldozatkészséggel a szükséges fát, lakást stb. Az arra tervezett vasutról pedig njabban azon hir lepte meg a lakosságot, hogy a marosvölgyi vonal Sz.-Régentől, Sz.-Miklósig felhagyatik, egyelőre csak a marosvásárhely-régeni vonal építetik ki s a gyergyói vonal jobb időkre halasztatik, addig, míg a Hargita hegyvonalaát áttanulmányozták. E hir nagyon lesújtotta azon vidék lakóit, kik pedig a vasut építését nem csak a saját érdekében kívánják. Az hadászati szempontból is sürgősen szükséges, mert északfelől jövő megtámadás esetében az itt levő természetes védvonal megfelelő vasut nélkül kéllően használható nem lenne, miután

a talajviszonyok a közlekedést nehezzé teszik s a hadieszközök odaszállítása lehetlenség volna. De a marosvölgygyergyói vonai kereskedelmi és nemzetgazdasági szempontból is fontos és a jövedelmezőség biztos kellékeivel bir, a Marosvölgyben minden felé gazdag kőszételepek találhatók, melyek körül virágzó ipar fejlődhetik a vidék, de a vasutnak is hasznára, ott van a nagyhirű borszéki fürdő, nagyszerű réztelepek épületfa stb. mindezek mellett nem szabad figyelmen kívül hagyni azon nagy jelentőségét sem, melylyel e vonal a székelység fölvirágzására bir. —

Ez ügy méltán megérdemli egy a képviselők, mint a kormány figyelmét.

Bécsi börze márcz 16-án. Brassói pénzáruk m.16-án.

Pénznemek.		Pénznemek.	
Arany	5. 86	Arany	5. 92
Napoleond'or	9. 93	Napoleond'or	9. 94
Ezüst	122. 50	Magyar 20 franc	9. 94
Magyar földteherm.	79. 75	Ezüst huszas	— 40
Erdélyi „	75. —	Tallér	2. 40
Banati „	77. 25	Török lira	11. 38

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

Előpataki ásványviz.

Több évi tapasztalat azt tanította, hogy a február és márczius havakban töltött viz eredeti jóságát és oldó erejét sokkalta tovább és jobban megtartja mint a más időszakokban töltött. Ugyan-azért úgy intézkedtem, hogy f. év február és mártius havaiban a főkutból tiszta új üvegekbe, javított dugaszolással annyi viz és úgy töltessék, hogy a viz minősége iránti minden igénynek elég legyen téve és minden megrendelés a leggyorsabban teljesíthetessék.

Lehető hamisítások kikerülése czéljából a raktárból kikerülő üvegek cink-kupakkal vannak ellátva, melyen köriratban kinyomott betűkkel e szavak: „Előpatak Dr. Otrobán.“ közepén pedig „1871“ olvashatók. Továbbá örömemre válik tudathatnom, miszerint a tavalyi árakat, az idém tetemesen leszállíthatom és az által ezen jó hatású viznek élvezhetését könnyebbíthetem. Ugyanis egy 50 nagy üveget tartalmazó ládának ára az idén csak 7 frt. 50 kr. egy 66 kisebb üveget tartalmazó 7 frt. és a közönség kényelmére újabban készült 25 nagy üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. Az üvegenkénti eladást a brassói fogyasztó egyesület (Consumverein) eszközli.

Dr. Otrobán Nándor.

42 4—0

Távirat!!!

F. Wertheim és társainak Bécsben.

Egy borzasztó égés, a melynek dühe nagy mennyiségű czukor, szesz és viasz által még fokoztatott, raktáromat tökéletesen porrá tette, csak is az ön Napolyi raktárból vásárolt tűzmentes cassa, a mely az irtozatos tűzzel dacolt, maradott meg a mely számomra pénzben és értékpapirokban tetemes öszveget megmentett.

Napoly, 10. febr. 1871.

Michele Buonocore.

A fenn említett tűz és rablás ellen tökéletesen biztos Wertheim cassáknak egyedüli raktára vagyok

J. G. NICA-nál,

46 4—4

Brassóban a Nagytűzszámban 540 szám alatt.

Fehér mell-szörp Mayer G. A. W. gyárából.

Az egyedüli szer mell-fájdalom, hosszas rekedés és a tüdő elnyálkásodása ellen, a mely mindenki által legjótékonyabb hatással használtatott. Ezen szörp már az első használat alkalmával láthatólag előnyösön hat, különösen görcsös köhögésekben, számarhurutban a torokingert és legnyakasabb köhögéseket, a száraz betegségbeni köhögést sőt a vérhányást is biztosan megszünteti.

Pagliano-szörp

Pagliano Hieronimus, florenczi gyógytanártól.

Egész Európában elismert minden belbajokban páratlan házi szer, melynek sok ezerezen köszönik visszanyert egészségüket, ezen szer kitűnőségéről több száz bizonyítvány kezeskedik.

Mindkét páratlan gyógyszer csak is

Mailat J. P.

a „Strucz madárhoz“ czimzett kereskedésében található Brassóban.

44

4—0

53.

Eladó

2—3.

1000 darab négy éves szép amínőségű eperfa, valamint nygmennységű almafa vadoncz Krizbán

Szemerjay Károly-nál.

Alólirt tudatja a t. cz. közönséggel miszerént mai naptól kezdve helybeni raktárból 4 láb hosszúságu száraz fának ölét a házhoz szállítva 11 o. é. forintért adja.

Kászoni István.

54.

3—3.